

GUÍA DIDÁCTICA

ad usum magistrorum

CAP.I: IMPERIVM ROMANVM

Initium ▼ Grammatica ▼ Vocabularium ▼ Intellegimus ▼ Nexus ▼

1. - INTRODUCCIÓN:

“Capitulum I: Imperium Romanum” é unha unidade didáctica realizada por Miguel Anxo Meixueiro Rei nunha licenza de formación para o curso 2017/18 ofertada pola Consellaría de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria da Xunta de Galiza.

Destinatarios:

O recurso está dirixido aos alumnos de LATÍN de 4º ESO mais, tendo en conta que os contidos desta materia non difiren esencialmente dos de LATÍN de 1º de Bacharelato, tamén poden ser utilizados neste nivel, pois en ambos casos se parte da base de que os alumnos se inician no estudo da materia sen coñecementos previos.

Se ben pode ser de utilidade para todos os docentes e estudantes de latín, o recurso está deseñado para ser utilizado como complemento ao manual *Lingua Latina Per Se Illustrata. Pars I: Familia Romana* de [Hans Ørberg](#). Non por casualidade o título da UD coincide co do primeiro capítulo deste libro, *Imperium Romanum*.

Contribución ao desenvolvemento das competencias clave:

A **comunicación lingüística (CCL)** é a competencia clave que máis presenza terá na materia de Latín, xa que o estudo da lingua latina, da súa orixe e evolución, do seu funcionamento interno, do seu léxico e dos seus textos redundará sen dúbida nun maior coñecemento e dominio das linguas propias.

A **competencia de aprender a aprender (CAA)** estará presente sobre todo na autoavaliación que os alumnos farán dos resultados propios que obteñan na realización das actividades da UD.

A **competencia dixital (CD)** será crucial, dado o contorno dixital no que se realizan as actividades.

As **competencias sociais e cívicas (CSC)** poden ser traballadas particularmente nos bloques referidos á civilización. A vida no mundo romano, na súa dimensión político-social ou relixiosa préstase sempre á valoración e á comparación co mundo actual, salientando semellanzas e diferenzas, e fomentando un xuízo crítico da realidade. Deste xeito, cobran nova forza conceptos como democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e diversidade.

A **competencia en conciencia e expresión cultural (CCEC)** está moi presente no urbanismo de Roma e a romanización da Gallaecia.

A **competencia que traballa o sentido da iniciativa e o espírito emprendedor (CSIEE)** está presente sobre todo nos bloques de contidos non lingüísticos, para aproveitar a metodoloxía do traballo en grupo de xeito responsable e proactivo.

Relación de contidos:

UNIDADE 1: CAPITVLVM I: IMPERIVM ROMANVM	
MORFOLOXÍA	<ul style="list-style-type: none"> O número singular e plural. Nominativo feminino (1ª decl.) e masculino (2ª decl.) As letras e os números. Ablativo precedido de <i>in</i>. O verbo SVM no indicativo de presente
SINTAXE	<ul style="list-style-type: none"> Complementos circunstanciais con <i>in</i> + ablativo. A orde das palabras na frase. <i>Est / sunt</i> e oracións copulativas con este verbo. Oracións interrogativas con <i>-ne, num, ubi, quid</i>.
TEXTOS	<ul style="list-style-type: none"> Lectura comprensiva das <i>lēctiōnēs</i> do capítulo e realización dos exercicios en latín correspondentes. Lectura comprensiva de textos traducidos relacionados cos contidos do capítulo.
LÉXICO	<p>Vocābula nova</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>et, nōn, quoque, sed, -ne, ubi?, quid?</i> <i>fluvius, īnsula, oppidum.</i> <i>magnus, parvus, multī.</i> Os numerais (cardinais e ordinais) do 1 ao 3.
ROMA: HISTORIA, CULTURA E CIVILIZACIÓN	<p>O Marco Xeográfico e Histórico do Mundo Romano (I)</p> <ul style="list-style-type: none"> Marco xeográfico e histórico (1): Xeografía do mundo romano antigo: Europa, Asia e África, con especial detalle de Roma e Grecia, na época en que o Imperio romano estaba no apogeo do seu poder, estendéndose do oceano Atlántico até o mar Caspio e da Escocia até o Sáhara. Localización das principais provincias romanas, con especial atención á Gallaecia. Estudo do mapa inicial para que o alumno localice os países e illas máis importantes (xunto con algúns ríos) e para que se familiarice co contorno xeográfico onde vai transcorrer a acción do libro.

Adicionalmente aos contidos gramaticais antes expostos é necesario incluír unha serie de contidos comunicativos e funcionais descoidados total ou parcialmente no plan oficial da materia. Estes contidos son cruciais para desenvolver o enfoque didáctico comunicativo e teñen a vantaxe de proporcionar unha adquisición máis eficaz dos contidos gramaticais.

CONTIDOS COMUNICATIVOS
Localización e situación espacial (imperio romano e circunstanciais de lugar).
Relacións humanas e sociais: relacións persoais e profesionais.
Vivenda, lar e contorno.
Identificación persoal: descrición do aspecto físico e carácter
Transportes e viaxes: medios de transporte e desprazamentos

CONTIDOS FUNCIONAIS
Relacionados coa expresión do coñecemento, a opinión, a crenza e a conxectura
a) <i>Formular hipóteses e opinións.</i>
b) <i>Informar e describir.</i>

A UD divídese en en tres grandes apartados:

GRAMMATICA: onde se traballan os aspectos morfolóxicos e sintácticos antes referidos con especial atención ao número e xénero do nome e ao verbo SVM.

VOCABVLARIVM: onde se ilustran algunhas das palabras aparecidas no capítulo e se propoñen actividades de reforzo para a súa adquisición.

INTELLEGIMVS: onde se ofrecen dous textos para a súa lectura coas súas correspondentes actividades para asegurar que foron correctamente comprendidos tanto no seu significado xeral como nos detalles.

Adicionalmente a estes apartados, inclúese un último epígrafe NEXVS con ligazóns a internet onde se poderá acceder a máis recursos relacionados coa UD.

Ámbito:

Baséase fundamentalmente no uso do ordenador cun navegador web recente como Mozilla Firefox, Chrome ou Opera como soporte básico de toda a unidade.

Temporalización:

A unidade está pensada 4 ou 5 sesións, que é o que normalmente se programa para o capítulo primeiro do libro *Familia Romana*. Trátase por tanto da primeira unidade do curso onde se presenta a materia de Latín e se dan os primeiros pasos nesta lingua.

Interface:

Consiste nun menú de pestanas despregábeis polo cal se pode acceder facilmente a cada un dos apartados antes enumerados, como se pode apreciar na ilustración da capa deste mesmo documento.

A continuación vén unha descrición máis en detalle dos distintos apartados dos que consta a UD:

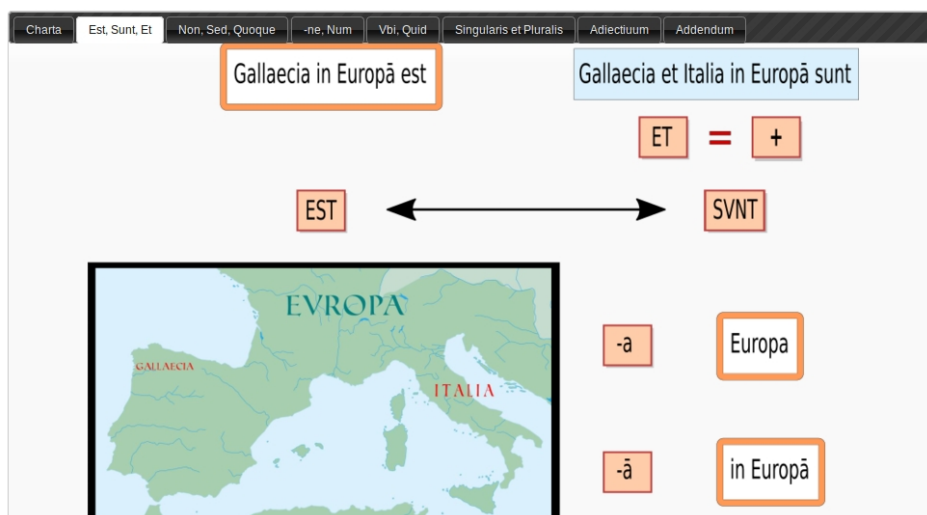
2.- GRAMMATICA:

Tócanse nesta sección os aspectos gramaticais recollidos na chamada *Lectio Grammatica* do *Capitulum primum* así como un addendum, que consiste en todas as formas que toma o indicativo de presente do verbo SVM.

2.1 Explicatio Grammaticalis:

O primeiro apartado *Explicatio Grammaticalis* ilustra de modo claro e conciso os contidos gramaticais, seguindo o modelo do manual LLPSI.

2.2 Verbum sum. Exercitia:

Paquete con 8 actividades interactivas que se centran no estudo das formas *est/sunt* mais que tamén traballan as outras persoas verbais. Para facilitar a realización dos exercicios ao tempo que se consulta a gramática, o paquete ábrese nunha xanela distinta da principal.

Seguindo a práctica do manual LLPSI, a maioría das actividades poden realizarse sen explicacións previas. Só algunhas delas conteñen un enunciado ou un modelo orientativo de como realizar a actividade.

VERBVM SVM

8. Exercitium octauum

Sicilia insula est. Sardinia et Corsica insulae ACERTOS: 0/1

Melita insula parua est. Britannia non insula parua, sed insula magna ?

Brundisium in Graecia? Brundisium non in Graecia, sed in Italia Mediolanum et Neapolis quoque in Italia ?

Esne puella romana? Non puella graeca sed uos pueri romani Nos pueri romani sumus. ?

2.3 Nomen. Exercitia:

Paquete con 10 actividades interactivas que se centran nos números singular e plural dos substantivos e adxectivos masculinos, femininos e neutros que aparecen no capítulo. Para facilitar a realización dos exercicios ao tempo que se consulta a gramática, o paquete ábrese nunha xanela distinta da principal.

Nomen

9. Exercitium nonum

NUMERVS --> **SINGVLARIS** --> (Cetera)
..... --> **PLVRALIS** --> (Cetera)

ACERTOS: 0/0

-ae	-a	-us	Fluuii magni	PLVRALIS	Insulae magnae	SINGVLARIS
-a	-um	Fluuius magnus	Oppidum magnum	-i	Oppida magna	Insula magna

?

No **Manual de Usuario** danse explicacións máis en detalle sobre as características das distintas actividades.

3. VOCABVLARIVM:

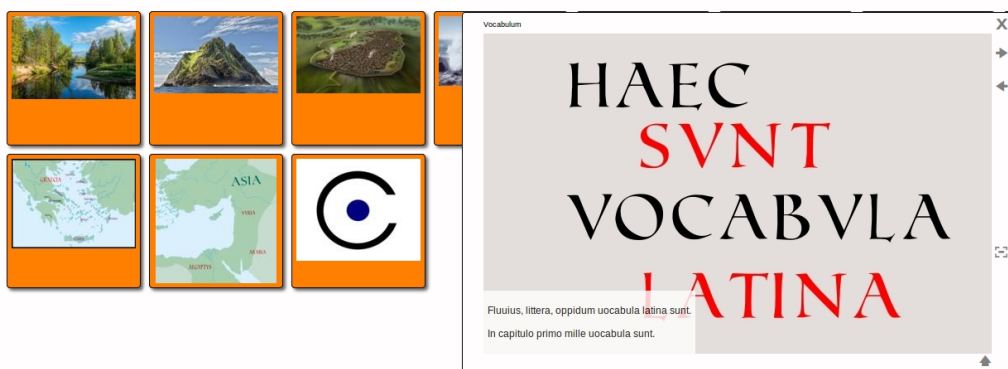
Este apartado está adicado ás novas palabras aparecidas no capítulo e está deseñado para facilitar a súa adquisición.

3.1 Imagines loquuntur

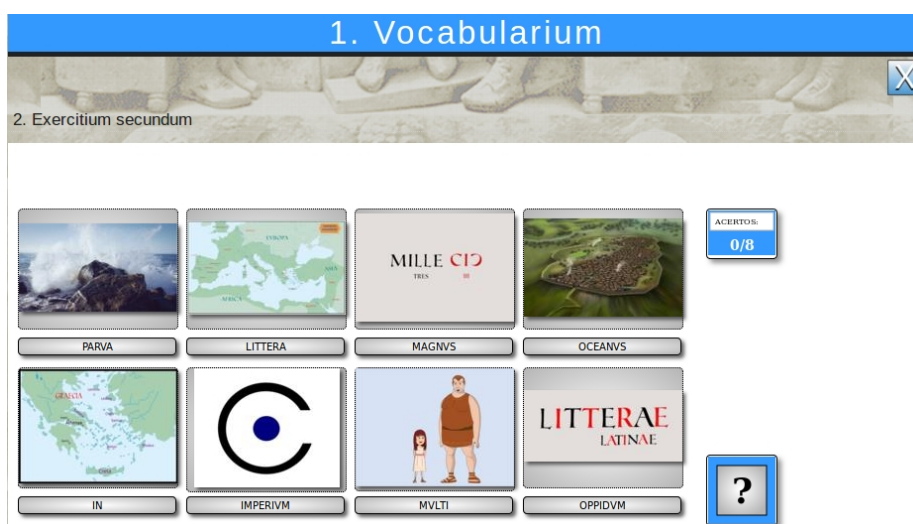
Trátase dunha galería de imaxes con ilustracións das novas palabras acompañadas de breves oracións contextuais, normalmente tiradas do propio manual.

Vocabula capituli primi

3.2 Exercitia

Un paquete de 7 actividades onde se traballan as palabras aparecidas na galería de imaxes aproveitando moitas das posibilidades que ofrece a ferramenta Ardora.

4. INTELLEGIMVS:

Aquí é onde se traballa a competencia de comprensión lectora dos alumnos e alumnas. Consta de dous textos e os seus correspondentes exercicios.

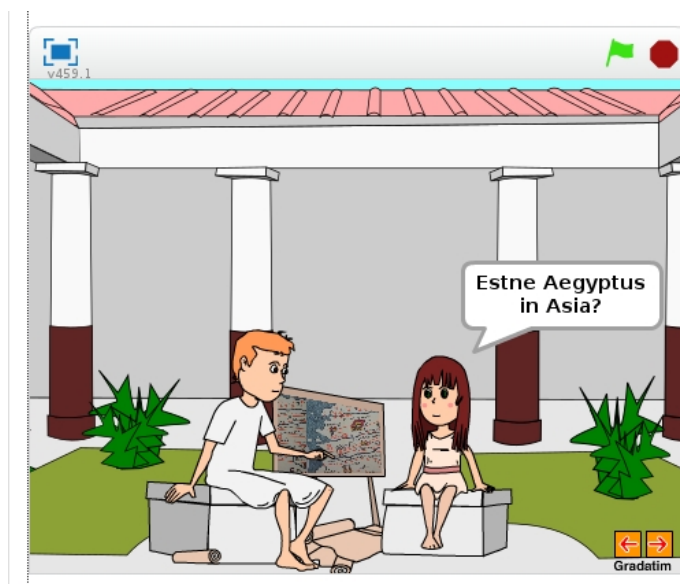

4.1.1 Lectio prima:

A primeira lectura ou *lectio prima* é un diálogo entre os irmáns Iulia e Quintus, dúas das personaxes principais que aparecen no manual Familia Romana. O diálogo é unha sucesión de preguntas e respostas coas mesmas estruturas e vocabulario do capítulo primeiro.

Pódese ler de dous xeitos:

1. Visualizando unha animación estilo banda deseñada feita en *Scratch* (máis detalles no Manual de Usuario).
2. Abrindo o documento PDF. Isto permite que a actividade poida ser feita mediante copias impresas.

4.1.2 Exercitia:

Os exercicios da *lectio prima* deseñados para comprobar valorar o nivel de comprensión acadado.

1. Lectio prima

3. Exercitium tertium

	VERVM	FALSVM
Nilus et Rhenus magni fluuii in Germania sunt	☐	☐
Barbaria non in Europa, non in Africa, sed in Asia est	☐	☐
Mille magnus numerus est	☐	☐
Aegyptus est in Africa	☐	☐

ACERTOS
0/1

?

4.2.1 Lectio secunda:

A *lectio secunda* é unha pequena descrición da Gallaecia seguindo o modelo do *capitulum primum* do manual LLPSI. Só ten versión PDF.

4.2.2 Exercitia:

Os exercicios da *lectio secunda* deseñados para valorar o nivel de comprensión acadado.

5. NEXVS:

Este apartado acolle as ligazóns externas ao recurso. Portanto, son elementos que precisan dunha conexión a internet e cuxa dispoñibilidade non pode asegurarse. Con todo, foron agregados pola súa utilidade; en especial, o espazo colaborativo para docentes

<http://lingualatina-orberg.wikispaces.com/capitulum+1>

Os outros dous son recursos de Youtube. O primeiro é unha versión dramatizada do *capitulum primum* de LLPSI, excelentemente realizada por estudantes do método.

O segundo é un vídeo explicativo da pronuncia reconstruída do latín clásico (*pronuntiatio restituta*) que xustifica a súa presenza aquí por varios motivos: por ser o capítulo inicial, onde se dan as primeiras nocións da correcta pronuncia do latín; por estar o latín desta serie de vídeos pulcramente pronunciado (se ben non hai que estar de acordo con todas as escollas de pronuncia do locutor); e, finalmente, para que os alumnos teñan a experiencia dunha exposición en latín correctamente falado e ademais utilizando tecnoloxías que os alumnos non relacionarían de antemán con algo tan “vello” e “distante” como a lingua latina, nomeadamente o canal Youtube ou calquera outro canal de vídeo en liña.